

[Elisabeth Bruun Olesen]

ikke, og det mener jeg heller ikke man skal. Jeg synes også, undervisningsministeren mangler at sige noget konkret om, hvor god en mand eller en kvinde, der har fået det, der svarer til en sjettedels uddannelse, kan blive i konkurrencen med alle de andre EDB-uddannede.

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Jeg vil gerne bekræfte over for fru Ebba Strange, at denne revision ikke vil komme til at gå i vejen for en større seminarielovsrevision. Jeg synes, vi skal drøfte spørgsmålet om en større revision, og det kan vi gøre, jeg havde nær sagt helt uafhængigt af dette forslag. Det eneste, jeg siger, er, at disse små justeringer, vi her foretager af akutte grunde for at hjælpe de små seminarier og for at hjælpe på de studerendes beskæftigelsessituation, kan ikke vente på det langvarige arbejde, som en grundlæggende revision er. Det er det eneste, jeg ønsker at understrege.

Så spørger fru Ebba Strange, om uddannelsen er så god, at vi kan undvære en sjettedel af den. Nej. Men for det første skulle det ny fag gerne også være folkeskolerelevant, og det er jo det eksempel, der er nævnt. For det andet er det for en vordende lærer altid udviklende at gå i dybden med et fag, også selv om det ikke lige akkurat retter sig mod folkeskolen. Derfor vil jeg mene, at der ikke er tale om, at disse lærere pludselig bliver en sjettedel ringere end de lærere, vi har nu. Hvis det blev tilfældet, er det, fordi der godkendes for mange nye fag, som ikke skulle have været godkendt, og det vil jeg i hvert fald bestræbe mig på ikke at gøre.

Til fru Jytte Andersen vil jeg sige, at vi skal bevare det frie lærervalg i enhver henseende. Hr. Erling Olsen var nervøs for, om disse nye lærere ville få fortrinsret til aftenskoler, ungdomsskoler osv. Nej, selvfølgelig ikke. Det frie lærervalg skal bevares. Jeg beklager, at jeg ikke sagde det i første omgang, men det var, fordi jeg betragter det som en ren selvfølge, som ingen her i tinget bør sætte spørgsmålstegn ved.

Så ville fru Elisabeth Bruun Olesen gerne have en diskussion om klassekvotienter. Hvis vi skal diskutere spørgsmålet om standard, ville jeg da hellere have flere timer, men det er jo hele den økonomiske diskussion, vi der- ved skal tage frem, og derfor vil jeg nøjes

med at gøre opmærksom på, at selv om vi f.eks. øgede standarden med 2 pct., ville det så at sige ikke kunne mærkes på lærerarbejdsløsheden på længere sigt – desværre.

Fru Mette Groes spurgte, om Ranum kunne rejse sig af støvet igen. Til det vil jeg sige: man skal aldrig sige »aldrig«. Hvis der i begyndelsen af næste årtusinde sidder en fornuftig undervisningsminister, som i forbindelse med en ekspansion på læreruddannelsesområdet får øje på, at man i Ranum har en HF-uddannelse, hvortil der er ansat lærere, som har siddet der lige siden begyndelsen af 1970'erne, og som faktisk er kompetente til at undervise lærerstuderende, kan det da godt være, at han til den tid vil foretrække at genrejse Ranum fremfor at udbygge Skive, Ålborg og Hjørring. Det vil jeg bestemt ikke afvise, det vil jeg tværtimod mene måske kunne være en god idé.

Men det skal der ikke tages stilling til nu, og det er synd, hvis man begynder at vække forhåbninger i dette øjeblik, hvor vi står foran mindst 10 meget vanskelige år, hvor vi får nok at gøre med at undgå nedlæggelser, og hvor tanken om oprettelser og genoprettelser efter min mening er helt urealistisk.

(Kort bemærkning).

Mette Groes (S):

Jeg synes, det er lidt sent.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til uddannelsesudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 4:

Forslag til folketingsbeslutning om bevarelse af Diakonissestiftelsens hospital som et aktivt og funktionsdygtigt alment hospital.

Af Agerschou (SF) m.fl.

(Fremsat 3/10 84).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Indenrigsministeren (Britta Schall Holberg):

Et nogenlunde tilsvarende beslutningsforslag blev som bekendt vedtaget af folketinget den 2. juni 1981. Dengang var Sankt Lukas Stiftelsen dog også med i forslaget.

Det blev med forslaget dengang pålagt indenrigsministeren at virke politisk for en sikring af Diakonissestiftelsens opretholdelse som aktivt hospital, og det betød, at i 1981 blev der indgået en aftale mellem de indlæggende sygehuskommuner om benyttelsen af Diakonissestiftelsen. Denne aftale, den såkaldte borgmesteraftale, sikrede hospitalets belægning til og med 1984.

For derefter – altså efter 1984 – at sikre hospitalets fremtid som aktivt hospital iværksatte jeg allerede i begyndelsen af 1983 sammen med Diakonissestiftelsen en række undersøgelser af muligheden for en fremtidig belægning af Diakonissestiftelsen. Det skyldtes, at jeg nærede frygt for hospitalets fremtid, fordi der ikke var patienter til hospitalets organkirurgiske afdeling allerede på det tidspunkt. Jeg fandt det derfor afgørende, at der så tidligt som muligt blev taget de fornødne initiativer til at sikre hospitalets fremtid også efter 1. januar 1985 og gerne i en længere årrække i overensstemmelse netop med folketingsbeslutningen, men da indenrigsministeren jo ikke er udstyret med lovmæssige beføjelser til at gennemtvinge en benyttelse af Diakonissestiftelsen, måtte resultaterne nødvendigvis nås ad forhandlingsvejen, sådan som det lykkedes første gang.

De omfattende forhandlinger, som vi har ført om dette, resulterede i en aftale med sygehuskommunerne, først og fremmest Københavns og Frederiksberg kommuner, om nedsættelse af et udvalg, der havde en helt bunden opgave. Udvalget skulle tilvejebringe grundlaget, herunder de fornødne aftaleudkast med sygehuskommunerne, for gennemførelse af en model, hvorefter hospitalet skulle indeholde aktiv psykiatri, plastikkirurgi,

medicin og ventesege. Hospitalets organkirurgiske afdeling skulle således nedlægges, og i stedet skulle den psykiatriske funktion fra Frederiksberg hospital overføres.

Fordi vi havde så stor optimisme med hensyn til dette kommissorium, startede udvalget sit arbejde i september 1983, altså 1½ år før borgmesteraftalen udløb, og på grundlag af de drøftelser, jeg havde haft på daværende tidspunkt, måtte jeg helt klart gå ud fra, at det var muligt at få gennemført udvalgets kommissorium. Som alle her ved, viste det sig imidlertid, beklageligt nok, i begyndelsen af dette år meget vanskeligt, for ikke at sige umuligt, at få gennemført kommissoriet. Nye drøftelser såvel på embedsmandsplan som på politisk plan måtte til for at finde nogle udveje.

Vi opstillede så igen nogle forskellige nye modeller, som blev undersøgt og forhandlet, men igen uden positivt resultat.

Hverken psykiatrimodellen eller de øvrige modeller var det politisk muligt at få gennemført, fordi brugerkommunerne ikke ønskede at benytte Diakonissestiftelsen længere.

Efter disse forgæves bestræbelser og efter drøftelser med kommunerne modtog jeg fra dem et forslag, som alle kommunerne var enige om, nemlig et forslag om et geriatrisk center på Diakonissestiftelsen.

På dette fremskredne tidspunkt lige før sommer var hospitalets situation og fremtid unægtelig truet, og jeg så derfor ikke anden udvej for hospitalet, hvis det skulle overleve og videreføres med flest mulige arbejdspladser, end at videresende denne nye borgmesteraftale til Diakonissestiftelsens bestyrelse med henblik på, at den skulle tage stilling til forslaget og i bekræftende fald hurtigst muligt indgå i forhandlinger med Københavns kommune om en gennemførelse.

Der var således ikke tale om, at ministeren skulle godkende forslaget, for det må ene og alene være bestyrelsen, der godkender et sådant forslag.

Jeg fremsendte forslaget i forlængelse af de mange andre initiativer, jeg havde taget for at sikre hospitalets fremtid, men vi må desværre konstatere, at selv om vi har anvendt alle til rådighed stående midler for at få sikret Diakonissestiftelsen som aktivt hospital i en længere årrække, lykkedes det ikke på en måde, som jeg ellers havde haft grund til at forvente.

[Indenrigsministeren]

Vi bliver nødt til realistisk at konstatere, at selv med en folketingsbeslutning i ryggen kan en minister ikke i et decentralt opbygget sygehusvæsen trylle patienter frem. Hvis brugerkommunerne ikke ønsker at bruge hospitalet, fordi de selv vil klare opgaverne, kan ingen, heller ikke folketinget, tvinge dem.

Når det er sagt, er der imidlertid grund til trods alt at glæde sig over, at der fra Københavns kommune er kommet et godt og positivt forslag, der betyder, at hospitalet fortsætter, og at mere end 400 ansatte kan fortsætte deres arbejde på Diakonissestiftelsen, efter at også socialministeren har givet tilslutning til ordningen og har givet dispensation fra bistandsloven til forsøg med et geriatrisk center.

Vi har desuden draget omsorg for, at læbe/ganespaltebehandlingen, der har været en landsdelsfunktion på Diakonissestiftelsen, bliver placeret på rigshospitalet. Det har vist sig lægeligt og økonomisk rigtigt, og denne løsning er da også blevet anbefalet af sundhedsstyrelsen, ja, man frarådede ligefrem herfra, at læbe/ganespalteafdelingen blev liggende på Diakonissestiftelsen som en ø i et geriatrisk center.

Det er samtidigt sikret, at hele ekspertisen fra Diakonissestiftelsen føres med over på rigshospitalet.

Herudover kan jeg oplyse, at Københavns amtskommune vil oprette en plastikkirurgisk afdeling på Gentofte amtssygehus.

Tilbage er der derfor at konstatere, at der i denne sag i meget høj grad har været tale om det muliges kunst. Jeg kan roligt sige, at intet har været uforsøgt, og det er nødvendigvis på denne baggrund, resultaterne må vurderes. Regeringen har ikke haft nogen jordisk mulighed for at sikre en opretholdelse af Diakonissestiftelsen som aktivt hospital, men hospitalet fortsætter med nogle nye funktioner, som Diakonissestiftelsen også vil vide at varetage på bedste måde.

Vi kan derfor ikke støtte beslutningsforslaget. Men jeg vil godt til slut understrege, at Diakonissestiftelsen er sikret sin beståen og en beståen, hvorved den særlige ånd, som Diakonissestiftelsen er kendt for, kan komme til sin ret i plejen og genoptræningen af ældre mennesker. Noget finere formål kan vi vel dårligt finde.

Op så må jeg appellere til folketinget og folketingets partier: lad nu bestyrelsen, per-

sonalet og Københavns kommune få ro til at starte dette op pr. 1. januar. Det er, så vidt jeg kan se, den bedste hjælp, folketinget i dag kan give Diakonissestiftelsen.

Taanquist (S):

På grund af udsættelsen af behandlingen af dette beslutningsforslag fra i tirsdags kan vores ordfører, hr. Henning Rasmussen, ikke deltage i denne førstebehandling, og jeg skal derfor på hans vegne sige følgende:

I mere end 100 år er der på Diakonissestiftelsen gjort en anerkendt og velanskreven indsats for mange tusinde patienter takket være et dygtigt og venligt personale. Diakonissestiftelsen har endog formået at opbygge højt kvalificerede specialafdelinger, hvoraf især én, den læbe/ganespaltekirurgiske afdeling, er helt uundværlig i dansk sygehusvæsen, en afdeling, som under alle omstændigheder må fortsætte under gode forhold. Det er lykkedes på hospitalet at gøre et godt stykke arbejde, til trods for at det er et lille hospital, og til trods for at hovedparten af bygningerne er ældre end så mange andre hospitaler.

Den socialdemokratiske folketingsgruppe havde derfor gerne set, at det havde været muligt at bevare dette hospital som et funktionsdygtigt egentligt hospital. Det synspunkt har vi hele tiden haft både før og efter vedtagelsen af folketingsbeslutningen den 2. juni 1981 om, at indenrigsministeren skulle sikre, at Diakonissestiftelsen og Sankt Lukas Stiftelsens hospitaler blev bevaret som funktionsdygtige hospitaler. Det har vi arbejdet for inden for lovgivningens og de praktiske muligheders rammer.

I dag er vi i den situation, at de sygehuskommuner, som skulle skaffe patienter til Diakonissestiftelsens afdelinger, i maj i år har måttet meddele indenrigsministeren, at nedgangen i patienttallet i hovedstadsområdet gør, at sengetallet må nedskæres, og at den meget stramme kommunale økonomi bl.a. på grund af bloktilskudsnedskæringerne ikke gør det forsvarligt at vælge den betydelig dyrere løsning at bevare hospitalssenge på Diakonissestiftelsen fremfor andre, billigere hospitalsafdelinger.

Straks derefter godkendte indenrigsministeren nedlæggelsen af Diakonissestiftelsen som hospital, og forleden dag, den 7. okto-

[Taanquist]

ber, godkendte socialministeren, at der i Diakonissestiftelsens bygninger indrettes et plejecenter for ældre mennesker fra Københavns kommune.

Der er således af regeringen truffet bindende beslutninger, som det vil være umuligt at ændre med et beslutningsforslag som det, socialistisk folkeparti har fremsat, om så hele folketinget stemte for det. Indenrigsministeren har nemlig ikke beføjelser til at pålægge sygehuskommunerne at bruge et hospital, som de ikke mener der er patienter til, fordi de mener at have billigere løsninger.

Jeg vil godt erindre om, at jeg – og det er altså stadig væk hr. Henning Rasmussen – under debatten om folketingsbeslutningen af 2. juni 1981 udtrykkelig gjorde opmærksom på, at jeg som indenrigsminister ikke havde mulighed for at gennemtvinge folketingets beslutning. Jeg sagde også, at folketingsbeslutningen derfor var uden reelt indhold, medmindre de syv forslagsstillende partier samtidig gennemførte en lovgivning, der gav mig som minister tilstrækkelige beføjelser.

De fire nuværende regeringspartiers ordførere sagde nej til at give ministeren de nødvendige beføjelser. Diakonissestiftelsen kunne sikres, hvis blot ministeren viste god vilje og gik aktivt ind i sagen, sagde man, og føjede til, at man nok skulle holde ministeren fast på folketingsbeslutningen. Derefter fortalte man pressen og personalet og patienterne på Diakonissestiftelsen, at der nu var skabt fuld sikkerhed for hospitalets fremtid.

Hvad er det så, der er sket siden? Har den nye minister ikke vist god vilje og gået aktivt ind i sagen? Har de fire partier i regeringen ikke holdt tilstrækkeligt fast i ministeren? Eller sker der bare det, at det grove hykleri fra de fire partiers side ved gennemførelsen af folketingsbeslutningen for tre år siden nu bliver afsløret i al sin ynkelighed? Man hentedede sig hæder og ros for sin store indsats for et lille hospital vel vidende, at man ikke havde givet den ansvarlige minister reel mulighed for at gennemføre beslutningen. Det vil nok knibe med at få de fire ordførere fra regeringspartierne til i dag at indrømme, at deres aktion var det vældige slag i et stort, lufttomt rum, som alle andre, også personale og patienter på Diakonissestiftelsen, kan se det var, men jeg håber, at vi i hvert fald bliver fri for at få gentagelser af den urimelige kritik af sygehuskommunerne, som folke-

tingsmedlemmer fra regeringspartierne har været fremme med i sommerens løb.

De folkevalgte i de kommunale råd må jo indrette sig efter, at sengebehovet falder, og de må også, hvor nødig de end vil, beskære og begrænse sygehusenes betjening af borgerne, når kommunernes økonomi beskæres så kraftigt, som regeringen og folketingsflertallet gør det og også vil gøre det i fremtiden.

Fri os i alt fald i denne sag for en fortsættelse af det dobbeltspil, regeringen er mester i: at tage æren for at forbedre statens budget på kommuneskattebetalernes bekostning og samtidig fralægge sig ethvert medansvar for de ubehagelige følger, nedskæringerne derefter får for befolkningen!

Lizzie Lichtenberg (KF):

Da mit partis ordfører, fru Karen Højte Jensen, ikke kan være til stede, skal jeg på hendes vegne fremføre følgende:

I virkeligheden er SFs forslag til folketingsbeslutning om bevarelse af Diakonissestiftelsens hospital som alment hospital ikke længere relevant, og mon ikke også SF er klar over det? SF er næppe ukendt med, at der efter saglige og langvarige forhandlinger er indgået en aftale mellem Diakonissestiftelsens bestyrelse og Københavns kommune om oprettelse af et geriatrisk center.

Det konservative folkeparti stillede sammen med en række andre partier, heriblandt vore nuværende regeringspartnere, i 1981 et forslag identisk med det foreliggende forslag. Baggrunden dengang var en aktuel debat, der skabte usikkerhed om videreførelse af Diakonissestiftelsens hospital. Var der ikke allerede på dette tidspunkt tilkendegivet en politisk positiv holdning til Diakonissestiftelsen, tror jeg ikke, at det ville have været muligt på nogen måde at sikre denne institution en fremtid.

Imidlertid må det erkendes, at udviklingen har vist, at der nu ikke er patienter til, at hospitalet kan opretholdes i sin nuværende form.

Jeg værdsætter den omfattende aktivitet, både politisk og fagligt, der har været for at sikre en positiv udgang på problemerne. Det er lykkedes at bevare Diakonissestiftelsen som institution, en institution, som ikke mindst på grund af sit miljø, sin atmosfære

[Lizzie Lichtenberg]

og sin omsorgsfulde pleje af patienter med rette har vundet megen anerkendelse.

Må jeg slutte med at sige, at bedre rammer for et geriatrisk center, både fagligt og menneskeligt, næppe kan findes, og er det ikke smukt i overensstemmelse med Diakonissestiftelsens ånd at yde en indsats for Københavns ældre? Udviklingen har vist, at vi ikke kan stemme for SFs beslutningsforslag.

(Kort bemærkning).

Agerschou (SF):

Der er åbenbart ingen grænser for det hykleri, man skal opleve her i folketings salen. Fru Lizzie Lichtenberg siger, at dette beslutningsforslag ikke længere er relevant, og det er meget muligt, men fru Lizzie Lichtenberg glemmer, at vi fremsatte beslutningsforslaget allerede 3-4 dage efter, at indenrigsministerens afgørelse var bekendtgjort. På grund af det sene tidspunkt på folketingsåret kunne det ikke nå at komme på dagsordenen. Vi forsøgte så at samle 72 underskrifter for at få det sat på dagsordenen på folketingets ekstraordinære møde i juni. Da savnede vi fru Lizzie Lichtenbergs underskrift.

Må jeg endvidere citere, hvad det konservative folkepartis ordfører, hr. Hagen Hagensen, bl.a. sagde den 2. juni 1981 - det står sp. 12549 i folketingets forhandlinger 1980-81:

»Hvad der skal ske i sagen, er op til ministeren, men folketingets beslutning skal følges, og den går ud på, at man skal sikre, at de to stiftelser kan fortsætte som funktionsdygtige almene sygehuse. Det er det, der skal ske. Hvordan ministeren vil sørge for dette, er op til ham, men det er tinget, der træffer den beslutning, og så skal den følges op af ministeren.«

Hvad er det, der gør, at når man kommer til regeringsmagten, glemmer man sine udtalelser og de beslutninger, man tidligere har været med til at træffe?

Svend Heiselberg (V):

Må jeg først beklage, at debatten ikke kunne finde sted i tirsdags som planlagt. Det har bl.a. medført, at venstres ordfører ikke kan være til stede under denne førstebehandling. Jeg kan imidlertid på venstres vegne sige følgende:

Da vi sidst her i tinget drøftede Diakonissestiftelsen, havde vi den tro og det håb, at

der ville være mulighed for, at vi med vores beslutningsforslag kunne bidrage til at bevare Diakonissestiftelsen med dens nuværende struktur. Vi må konstatere, at sygehuskommunerne ikke i deres planlægning har ønsket at tage hensyn til den beslutning, som der var stort flertal for her i tinget.

Når det er sagt, vil jeg benytte lejligheden til at takke indenrigsministeren for den store indsats, hun har gjort for at bevare Diakonissestiftelsen med de uændrede funktioner.

Så sent som i 1983 iværksatte ministeren sammen med Diakonissestiftelsen en række undersøgelser af mulighederne for en fremtidig belægning af Diakonissestiftelsen. Dernæst blev der foranlediget en aftale med sygehuskommunerne, først og fremmest Københavns og Frederiksberg kommuner, om nedsættelse af et udvalg, der skulle have til opgave at undersøge mulighederne for en fremtidig belægning af Diakonissestiftelsen, netop fordi ministeren forudså en risiko for Diakonissestiftelsens fremtid. Men vi ved jo, at indenrigsministeren ikke er udstyret med beføjelser til at gennemtvinge benyttelse af Diakonissestiftelsen, og det har vist sig, at sygehuskommunerne ej heller ønsker at bevare Diakonissestiftelsen med den struktur, som hospitalet har i dag.

Jeg tror, vi alle er kede af denne udvikling, men da administrationen af vort sygehuvæsen ligger hos de kommunale myndigheder - hvad venstre er tilfreds med - kan vi ikke støtte dette beslutningsforslag.

Men nu må vi heller ikke overse, at Diakonissestiftelsen fortsætter som behandlingsinstitution eller ældrecenter, og at regeringen har stillet sig imødekomende med en forsøgsordning med 250 døgnpladser og 25 dagpladser, hvor staten refunderer ca. 50 pct., altså 50 mill. kr., en forsøgsordning, som er prisværdig, fordi den bl.a. går ud på en genoptræning af de ældre, således at de måske kan komme tilbage til deres eget hjem, hvor der så vil blive mulighed for støtteforanstaltninger, et initiativ, som jeg gerne vil takke regeringen for.

Netop det at kunne hjælpe de ældre og give dem en chance for at vende tilbage til deres hjem anser venstre som meget værdifuldt og også som en meget fornem opgave, som vi i venstre sætter meget højt.

Men hele diskussionen om Diakonissestiftelsen viser, at de højtflyvende planer om

[Svend Heiselberg]

centralisering og planlægning på alle områder, som har været tilstræbt i 1970'erne og op i 1980'erne, ikke altid er lykken for dem, der går ind for en decentralisering.

Med disse bemærkninger skal jeg afvise beslutningsforslaget.

(Kort bemærkning).

Agerschou (SF):

I efteråret 1980 blev der fremsat et forslag til folketingsbeslutning om bevarelse af Sankt Lukas Stiftelsens og Diakonissestiftelsens hospitaler med deres nuværende struktur.

Ordfører for forslagsstillerne var hr. Svend Erik Hovmand fra venstre. Jeg vil gerne citere, hvad hr. Svend Erik Hovmand bl.a. sagde, da beslutningsforslaget blev vedtaget den 2. juni 1981 – sp. 12561:

»Det er mig en glæde som ordfører for forslagsstillerne at kunne konstatere et flertal bag dette forslag. Det er glædeligt først og fremmest af hensyn til de to hospitaler og deres nuværende og kommende patienter. Men det er naturligvis også glædeligt, at så mange partier på tværs af deres indbyrdes forskellighed alligevel har kunnet samles om ikke bare i fællesskab at fremsætte, men nu også at gennemføre et beslutningsforslag, der forhindrer regeringen i at underskrive en hospitalsplan, som truer de to hospitalers fremtid.

Når det overhovedet har kunnet lade sig gøre at samle dette flertal af så mange partier, skyldes det naturligvis ikke mindst den entusiasme, det engagement, der har været udvist fra alle sider, som har haft eller har med de to hospitaler at gøre, en holdning, som også har præget store dele af landets befolkning, hvilket både underskriftsindsamlinger og opinionsundersøgelser har vist.

Men den væsentligste årsag er givetvis det brede politiske ønske, der er i denne sal, om at bevare disse to mindre, private hospitaler med deres beundringsværdige historiske, faglige, økonomiske og ikke mindst uddannelsesmæssige baggrund, bevare dem som et værdifuldt supplement eller alternativ i hospitalsverdenen.«

Jeg synes, at venstres ordfører ved denne lejlighed, hr. Svend Heiselberg, er betydelig mere spagfærdig i mælet, end hr. Svend Erik Hovmand var i juni 1981.

(Kort bemærkning).

Svend Heiselberg (V):

Det er da muligt, at hr. Agerschou har den opfattelse, men jeg er nødt til at sige, at man kan gøre meget, man kan trække hesten til truget, men man kan ikke tvinge den til at drikke. Det er faktisk det, vi har oplevet i denne sag, hvor vi med folketingets beslutning fra 1981 gjorde, hvad vi kunne, og det er blevet fulgt op af indenrigsministeren.

Dagmar Mørk Jensen (RV):

Ved behandlingen af det tilsvarende beslutningsforslag i juni 1981 udtalte hr. Dræbye på det radikale venstres vegne, at vedtagelsen af beslutningsforslaget ingen praktisk betydning ville få. Han tilføjede, at det beklagede det radikale venstre, fordi man delte ønsket om at bevare Diakonissestiftelsen.

Hr. Dræbyes begrundelse var, at der i givet fald måtte en ændring af sygehusloven til, og denne ændring ville gribe ind i det kommunale selvstyre. Denne ændring ønskede forslagsstillerne ikke på daværende tidspunkt at give tilsagn om, og den kom da heller ikke.

Resultatet er nu blevet som forudset af hr. Dræbye, og det beklager det radikale venstre, fordi vi meget gerne havde set Diakonissestiftelsen bevaret.

Sygehusplanlægningen ligger imidlertid og bør fortsat i størst mulig udstrækning ligge lokalt, og det radikale venstres lokale repræsentanter arbejder da også på at efterleve de radikale tanker på sygehusområdet.

Men på baggrund af de barske kendsgerninger i netop denne sag må jeg meddele, at det radikale venstre hverken kan stemme for eller imod forslaget.

Poulsgaard (FP):

Det er muligt, at løbet er kørt, men derfor skal SF i hvert fald ikke have utak for dette forslag, som vi selvfølgelig helhjertet støtter. Vi støttede det også i sommer ved underskriftindsamlingen, og det var beklageligt, at folketinget havde et sådant hastværk med at komme hjem på sommerferie igen, at man ikke mente, at man kunne behandle dette forslag. Var det blevet behandlet dengang, havde det måske set anderledes ud. Men som sagt, vi er enige i det, der står, og vil fortsat støtte det.

[Tinning]

Tinning (VS):

Heller ikke vi er i stand til at sende vor førsteordfører på sagen, så jeg skal på vegne af hr. Lenger gøre nogle bemærkninger.

Inden for sygehusplanlægningen mener vi at man tit står over for at skulle afveje to hensyn, nemlig på den ene side ønsket om at bevare de små sygehuse og de små afdelinger og på den anden side ønsket om at udvikle en vis ekspertise i behandlingen af ret sjældne sygdomme. De to hensyn er det tit ret svært at få til at gå op. Men lige præcis med Diakonissestiftelsen har man kunnet tilgode-se begge hensyn, og det er en sjældenhed, at det er muligt.

Med den aftale, der nu er indgået mellem Københavns og Frederiksberg kommuner og Københavns og Roskilde amtskommuner, er vi desværre nået derhen, hvor ingen af disse to hensyn tilgodeses. De opgaver, som hidtil har fundet deres løsning på Diakonissestiftelsen, vil blive spredt, og de vil blive indpasset i sygehuse, som er større.

Københavns amtskommune siger, at de vil bruge rigshospitalet, f.eks. hvad angår den meget vigtige læbe/ganespaltekirurgiske behandling, og egne hospitaler f.eks. hvad angår den plastikkirurgiske behandling. Københavns kommune siger, at de patienter, der er blevet behandlet på Diakonissestiftelsen, kan indpasses i de eksisterende afdelinger på de københavnske hospitaler. Det kunne man selvfølgelig opfatte som et forsøg på at være morsom, men det er næppe ment som en vittighed.

Frederiksberg kommune vil uden at udvide antallet af sengepladser på Frederiksberg hospital indpasse de ca. 25 sengepladser, som man indtil nu har disponeret over på Diakonissestiftelsen, og Roskilde amtskommune vil også indpasse de patienter, som har benyttet Diakonissen inden for det organkirurgiske område, i det eksisterende sygehusvæsen, uden at der af den grund bliver tale om en udvidelse af sengemassen. Alt dette er meget gode grunde til, at også vi kan anbefale forslaget fra SF.

Vi mener, at Diakonissestiftelsen skal bevares. Vi mener, at nedlæggelsen vil betyde en forringelse, fordi vi har så få af de hospitaler, der er i stand til at forene de ellers modstridende hensyn til udvikling af en vis ekspertise i behandlingen og bevarelse af de

små sygehuse og de små afdelinger. Det er baggrunden for holdningen.

Vi har selvfølgelig både hørt og bemærket adskillige gange også før i dag, at man nu snakker om Diakonissestiftelsen som et kommende geriatrisk center. Jeg bemærkede, at hr. Svend Heiselberg næsten rørstrømsk priste dette med, at vi kunne sørge for, at de ældre kunne blive i eget hjem osv. Man skulle ikke tro, at hr. Svend Heiselberg var medlem af et parti, der er med i en regering, der fører en politik, der fører til nedskæringer af hjemmehjælpen og til stop for plejehjemsbyggeriet.

Men bortset fra det vil vi ikke i første omgang tage stilling til al denne snak om et geriatrisk center. Det kan i virkeligheden både betyde det ene og det andet og det fjerde – både noget godt og noget dårligt – og vi vil i hvert fald forbeholde os ret til at kigge nærmere på, hvad der overhovedet er meningen, hvordan den faktiske udformning bliver. Men det er stadig væk ikke det, der er det centrale. Vi har ikke lyst til, og vi mener ikke engang, det er nødvendigt nu at diskutere udformningen af dette geriatriske center. Vi vil stadig gerne bevare Diakonissestiftelsen i dens nuværende udformning, og det vil vi blive ved med at arbejde på.

(Kort bemærkning).

Agerschou (SF):

Det er lige gået op for mig, at CDs ordfører ikke vil tage ordet ved denne lejlighed, og det undrer mig, fordi CD var et af de partier, der stod bag folketingsbeslutningen af 2. juni 1981, og derfor vil jeg gerne citere, hvad CDs ordfører bl.a. sagde ved den pågældende lejlighed. Det står sp. 12553 i Folketingstidende, og det var hr. Arne Melchior, der var ordfører:

»Det er nødvendigt – dette være sagt til hr. Egon Jensen – at fastslå den selvfølgelig, at disse to velsignelsesrige institutioner ikke må nedlægges. Det er nødvendigt en gang imellem at sætte nogle stopklodser ind over for tingenes inertie, der går ud på at kvæle de små institutioner og lukke for det private initiativ.«

Formanden:

Om ikke andet så for en ordens skyld skal jeg sige, at korte bemærkninger er beregnet

[Formanden]

på den foregående ordfører. Det skete altså ikke i dette tilfælde.

(Kort bemærkning).

Birthe Hansen (SF):

Mine korte bemærkninger falder måske også lidt udenfor, for det drejer sig om et par spørgsmål til indenrigsministeren.

Jeg ville gerne have en bekymring, som jeg har, og som er ret stor, fjernet, hvis indenrigsministeren kan gøre det.

Hvordan vil man sikre, at det meget væsentlige omsorgsarbejde, som indtil nu er blevet udført på Diakonissestiftelsen i forbindelse med mødrene til læbe/ganespaltebørnene, kan fortsættes, f.eks. mødrenes ophold under børnenes indlæggelse?

Den anden ting, som indenrigsministeren måske kan svare på, er: hvis man nu ved en eventuel overflytning får skilt plastikkirurgien og læbe/ganespaltekirurgien, kan man så ikke frygte, at der vil ske en forringelse ad den vej?

Steffensen (KrF):

Der er jo ingen partier her i folketinget, der ikke gerne har villet støtte Diakonissestiftelsen i dens fortsatte virksomhed. Det har debatten i dag og også debatten for tre år siden tydeligt bekræftet.

Men man kommer somme tider til at stå i nogle situationer, hvor noget, man har vedtaget – i dette tilfælde det decentrale kommunale selvstyre – støder mod det, som man måske kunne have af ønsker i en bestemt sag, og det er det, vi oplever her med Diakonissestiftelsen.

Siden vi sidst vedtog et beslutningsforslag, som kristeligt folkeparti også var medforlagsstiller af, har man, som ministeren i dag har gjort rede for det, gjort meget for, at disse lokale organer kunne være med til at sikre institutionen. Men man må sige, at når vi har lagt det i disse lokale organers hånd, er det også deres afgørelse, men det er beklageligt at måtte konstatere, at det er således, at de lokale i denne sammenhæng ikke har ønsket at benytte Diakonissestiftelsen som et alment hospital, det vil sige, at de ikke længere vil sende patienter til Diakonissestiftelsen. Kristeligt folkeparti kan ikke støtte forslaget, som det foreligger her, just fordi der står, at det skal være et alment hospital. Der kan

ikke eksistere et alment hospital uden patienter, og derfor er det en af de ting, man må tage til efterretning med beklagelse, at det er en følge af, at vi på dette område har lokalt selvstyre.

Man kunne måske sige som en bibemærkning, at det var ønskeligt, at vi havde fået kommunalreformen noget før, for så ville det have været muligt for disse lokale selvstyreorganer, hvad enten det er kommuner eller amter, at disponere anderledes, og så ville det have været muligt at undgå det problem, vi står i i dag, at vi har overkapacitet på en række store hospitaler, hvilket i princippet er årsag til, at de små hospitaler ikke længere kan fungere, som de har gjort.

Spørgsmålet er nok så meget i dag, synes jeg: hvad så? Er der andre muligheder? Ja, man må selvfølgelig være glad for, at der er mulighed for, at institutionen fortsat kan bruges. Men det er nu ikke så mærkeligt, at man gerne vil bruge Diakonissestiftelsen til plejecenter. Til alle de velmenende ordførere, der har sagt, at Diakonissestiftelsens ånd og atmosfære er særlig god for ældre, vil jeg sige, at det er der ingen tvivl om, men ånden er nøjagtig lige så særlig god for alle andre i sygehusektoren.

Det, der nu ligger, er: er det således, at der er mulighed for at bevare den plastikkirurgiske afdeling, således at specialerne, som er ikke bare landskendte, men måske endog verdenskendte og har et godt renommé og ry, kan fortsætte? Det er nemlig sådan, at det kan lade sig gøre samtidig med, at Diakonissestiftelsen tager fat på den plejeopgave, som den altså har indskibet sig i, og som der er meget godt at sige om.

Jeg ser gerne, at vi bruger dette forslag til at få disse ting undersøgt grundigt i udvalget og kulegravet sammen med indenrigsministeren; jeg vil ønske, at man ad den vej kan få tingene rigtigt og rimeligt belyst.

Indenrigsministeren (Britta Schall Holberg):

Det er et kort svar til fru Birthe Hansen. Det er sandelig tanken, at behandlingen skal foregå på nøjagtig samme måde, også med hensyn til mødrenes mulighed for at være sammen med deres børn, hvilket i det hele taget, når man indlægger børn på hospitalsafdelinger, er en god idé.

[Indenrigsministeren]

Med hensyn til spørgsmålet, om der er taget højde for, at der ikke sker en forringelse af læbe/ganespaltebehandlingen, kan jeg sige i forbindelse med det, hr. Steffensen var inde på her, at sundhedsstyrelsen direkte har frarådet, at man opretholder funktionen, som jeg sagde i mit første indlæg, som en slags ø på Diakonissestiftelsen, når der bliver oprettet et geriatrisk center. Af de grunde, der har været nævnt, nemlig at brugerkommunerne trækker deres andre patienter tilbage, er plastikkirurgien det eneste, der vil være tilbage på Diakonissestiftelsen. Det fraråder sundhedsstyrelsen altså direkte, og brugerkommunerne har også taget kraftig afstand fra den tankegang, fordi de er meget bange for, at plastikkirurgi kommer at ligge som en ø uden de støttefunktioner, der var, dengang det var et aktivt hospital.

Der er altså tale om, at brugerkommunerne ønsker at trække deres plastikkirurgiske behandling hjem til sig selv, og det, der bliver tilbage, er læbe/ganespaltebehandlingen, som det fra mange sider og navnlig fra sundhedsstyrelsens side har været anbefalet, da det er et meget vigtigt landsdelsspecialer, bliver anbragt på rigshospitalet. Det drejer sig om 10 senge, og vi gør os naturligvis så megen umage, vi kan, for at overføre den ekspertise, der har været på netop dette område, fra Diakonissestiftelsen til rigshospitalet.

Jeg tror, at jeg kan svare fru Birthe Hansen, at i forhold til det at lade disse specialer ligge alene på Diakonissestiftelsen mener jeg, vi har fundet en overordentlig god løsning.

Pia Kjærsgaard (FP):

Jeg synes simpelt hen, det er for dårligt, at man fra kristeligt folkeparti skal høre, at det gerne vil bevare de små hospitaler. Jeg har da også bemærket, at det har været skrevet i dagspressen adskillige gange. Jeg har også bemærket som citeret af hr. Agerschou, at CD også ville bevare dem. Det er det, der sker, når små partier kommer i regering med de store: så bliver de små nødt til at rette sig efter, hvad de store partier siger. Det hjælper ikke, at man står heroppe og siger, at man gerne vil diskutere det i udvalget, for det er jo i realiteten overstået. Sagen er desværre afgjort.

Jeg vil godt påpege det beklagelige i, at der ikke var nogen partier på den borgerlige

fløj eller i socialdemokratiet, der ville støtte underskriftsindsamlingen, så vi kunne få denne sag på programmet den 29. juni 1984, hvor vi var inde at godkende EF-mandaterne. Det ville have været betydelig mere rimeligt, at man på det tidspunkt, tidligt på sommeren, havde taget det op i stedet for at vente til dette sene tidspunkt, hvor alt i og for sig er afgjort, med hensyn til Diakonissestiftelsens fremtid.

(Kort bemærkning).

Steffensen (KrF):

Fru Pia Kjærsgaard har nok ikke forstået, hvad det egentlig betyder, når der er tale om et alment hospital, og når der er tale om landsdækkende specialer. Derfor gav jeg tilsagn om og ønsker udvalgsarbejdet brugt til at undersøge og få tingene belyst på en sådan måde, at også udvalget får kendskab til synspunkterne dels hos sundhedsstyrelsen, som ministeren gør opmærksom på, dels hos de eksperter, der står i arbejdet. Det var dog ganske rart og ganske nødvendigt at vide, hvordan disse ting står i forhold til hinanden. Det er det eneste realpolitiske, der er i det. Det andet: at ville fastholde et hospital uden senge, er jo utopi.

Agerschou (SF):

Som det måske er gået op for flere, vedtog et bredt flertal i folketinget den 2. juni 1981, at bl.a. Diakonissestiftelsens hospital skulle bevares som et funktionsdygtigt alment hospital. Bag det forslag, der blev vedtaget, stod retsforbundet, VS, SF, fremskridtspartiet, kristeligt folkeparti, CD, det konservative folkeparti og venstre. Altså også de fire nuværende regeringspartier. Indenrigsministerens partifælle hr. Svend Erik Hovmand var ordfører for forslagsstillerne, hvis nogen skulle have glemt det.

Man skulle umiddelbart tro, at med et så bredt flertal bag sig ville hospitalet være sikret en lang fremtid. Men nej. I maj 1984 bekendtgør indenrigsministeren, at det skal nedlægges pr. 1. januar 1985. Det sker, uden at indenrigsministeren på nogen måde forelægger det for folketinget som andet end en forsinket orienteringsskrivelse til kommunaludvalget, og det selv om 1981-beslutningen stadig stod og faktisk i dette øjeblik stadig står ved magt. Det er ikke til-

[Agerschou]

fredsstillende, at indenrigsministeren lader, som om folketinget og dets beslutninger ikke eksisterer.

Oven i købet bekendtgjorde indenrigsministeren sin beslutning på så sent et tidspunkt i folketingsåret, at det ikke var muligt at få efterprøvet, om indenrigsministeren havde sit flertal i orden, om alle fire regeringspartier og alle medlemmer af de fire regeringspartier virkelig ville stå inde for den pludselige holdningsændring til hospitalet, og med en enkelt undtagelse ville de pågældende medlemmer heller ikke være med til, at forslaget blev sat på dagsordenen for folketingets ekstraordinære møde i juni.

Nu har indenrigsministeren fremført, at der ikke var nogen reel mulighed for videreførelse af hospitalet. Jeg tror, at indenrigsministeren sagde, at der havde været drøftelser på politisk plan, og at intet har været uforsøgt. Jo, der er noget, der har været uforsøgt: indenrigsministeren burde være vendt tilbage til folketinget for at få gode ideer til, hvordan man kunne løse problemerne, så 1981-beslutningen kunne føres ud i livet. Det gjorde ministeren ikke, og det er vores opfattelse, at det lige præcis er det, der nu er afgørende for, at hospitalet desværre bliver nedlagt. Hvorfor ministeren ikke vendte tilbage til folketinget, kan man kun gisne om, men i SF kan vi ikke befri os for en fornemmelse af, at det pludselig var meningen, at hospitalet skulle nedlægges, og at de mange ordrige beklagelser, vi også har hørt i salen i dag, kun var et udtryk for hykleri.

Hvis dette forslag var blevet behandlet i tirsdags, som det oprindeligt var meningen, ville jeg have undskyldt nogle udtalelser, SF var kommet med i de sidste måneder om kristeligt folkepartis rolle i sagen. På et tidspunkt læste jeg, at kristeligt folkeparti ville stemme for SFs forslag, men onsdag morgen kunne jeg i Kristeligt Dagblad læse præcis det modsatte. Derfor vil jeg vente lidt med beklagelserne, til jeg ser, hvordan kristeligt folkeparti stemmer ved anden behandling. Jeg kan i den forbindelse oplyse, at SF har bedt om, at der bliver afgivet betænkning om forslaget af kommunaludvalget om 14 dage.

For at resumere, hvad der sker, hvis SFs forslag ikke bliver vedtaget: et velfungerende hospital, som patienter og deres pårørende i særlig grad er tilfredse med, og hvis arbejde der står almindelig respekt om, bliver ned-

lagt, mens alle hælder vand ud af ørerne her i folketingssalen, uden nogen som helst garanti for, at det velkvalificerede arbejde, der er udført, bliver videreført på en ordentlig måde. Det er trist, det er deprimerende, når man ved, at det kunne være gået anderledes, hvis de fire nuværende regeringspartier ville stå ved, hvad de har været med til at vedtage tidligere. Det kan vi nu konstatere at de ikke vil, og det er grunden til og udelukkende grunden til, at Diakonissestiftelsens hospital formentlig forsvinder som det velfungerende almene hospital, det har været og er i dag.

Indenrigsministeren (Britta Schall Holberg):

Jeg havde ellers ikke tænkt mig at tage ordet, men jeg synes, at hr. Agerschous gentagne udtalelser om hykleri hos de forskellige partier er ganske urimelige.

Det kan ikke være rigtigt, at folketinget skal vedtage at opretholde et hospital, der er, som hr. Steffensen fuldstændig rigtigt sagde, uden senge. Så har vi da vist nået det groteske. Hr. Agerschou glemmer, hvad sagens realiteter er, nemlig at amtskommunerne og kommunerne ønsker at trække deres patienter hjem. De ønsker altså ikke at bruge Diakonissestiftelsen, som det også blev sagt af den socialdemokratiske ordfører. Det er sagens realitet. Alle partier herinde havde vel allerhelst set, at Diakonissestiftelsen med den faglige ekspertise og den ånd, der har hersket på hospitalet, kunne videreføres, men folketinget kan ikke trylle, når vi har et decentralt sygehusvæsen. Det troede jeg oprigtigt talt også at hr. Agerschous parti gik ind for at vi har.

(Kort bemærkning).

Birthe Hansen (SF):

Jeg må desværre sige til indenrigsministeren, at min bekymring ikke forsvandt på grund af det svar, jeg fik, for ét er teori, noget andet er praksis. Der har tidligere været problemer med mødres eller fædres ophold på rigshospitalet, når det drejede sig om langvarigt syge børn, og de problemer kan sagtens dukke op igen.

(Kort bemærkning).

Agerschou (SF):

[Agerschou]

Jeg synes, at indenrigsministeren glemmer sagens kendsgerninger. Indenrigsministeren siger, at folketinget ikke skal vedtage, at hospitalet skal opretholdes, når det ikke kan opretholdes. Indenrigsministeren glemmer, at der rent faktisk eksisterer en beslutning om, at det pågældende hospital skal opretholdes. Jeg synes, det er trist, hvis ministeren gør det til en vane at se stort på folketingets beslutninger.

Ministeren kommer med nogle bemærkninger om, at vi har et decentralt sygehusvæsen. Præcis den samme problemstilling var inde i debatterne i 1980 og 1981, og jeg kan oplyse ministeren om, at dér tog hr. Svend Erik Hovmand fra venstre ikke præcis den samme stilling, som indenrigsministeren – der så vidt jeg husker er medlem af samme parti som hr. Svend Erik Hovmand – tager nu.

Jeg vil til glæde for indenrigsministeren kopiere de to debatter i 1980 og 1981 og sende det over i indenrigsministeriet, så indenrigsministeren kan studere, hvad venstre mente dengang. Det var noget helt andet end det, venstre tilsyneladende mener i dag.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til kommunaludvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

8) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 9:

Forslag til folketingsbeslutning om kommuners mulighed for at erklære sig som atomvåbenfri områder.

Af Birgitte Husmark (SF) m.fl.
(Fremsat 4/10 84).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Indenrigsministeren (Britta Schall Holberg):

SF foreslår igen, at folketinget pålægger regeringen at tillade kommunalbestyrelser at erklære deres respektive kommuner for atomvåbenfrie områder. Bemærkningerne til beslutningsforslaget argumenterer med, at selv om forslaget sidst blev fremsat i april 1983 – det er ikke ret længe siden – har ønsket om, at man tillader kommuner at erklære sig for atomvåbenfrie, siden bredt sig, som der står stå smukt, »som ringe i vandet«.

Jeg er egentlig overrasket over, at forslagsstillerne har dannet sig det indtryk, at interessen for at erklære sig atomvåbenfrie skulle være blevet større i kommunale kredse. Jeg ved ikke rigtig, hvorfra man har det maleriske indtryk. Selv mener jeg ikke, at der er meget at føje til i forhold til den debat, vi har haft her for ganske kort tid siden.

Forslagsstillerne siger i bemærkningerne til beslutningsforslaget, at kommuneplanloven giver en kommune hjemmel til at erklære, at man ikke inden for kommunens område vil afsætte arealer til militære anlæg til brug for atomvåben. Det havde været interessant, hvis man havde tilføjet den oplysning, at planstyrelsen i et notat til kommunaludvalget i anledning af sidste behandling af denne sag har udtalt, at kommunerne ikke har nogen adgang til at regulere forsvarspolitiske spørgsmål gennem kommuneplanlægningen. Kommuneplanen er et bindeled mellem lands- og regionplanlægningen på den ene side og lokalplanlægningen på den anden side, og det kan vi altså ikke lave om på. Det oplyses heller ikke i bemærkningerne, at Kommunernes Landsforening har betegnet den nuværende ordning som velbegrundet og hensigtsmæssig, hvorefter kommunalbestyrelsens møder ikke skal gøres til forum for drøftelser af generelle landspolitiske anliggender, herunder altså forsvarspolitik og udenrigspolitik. Disse svar blev afgivet ved den sidste behandling af dette spørgsmål.

Jeg skal derudover nøjes med at henvise til, hvad jeg sagde her i tinget i maj 1983, og i øvrigt sige, at det måske er nyttigt at præcisere det, der er afgørende for, at beslutningsforslaget efter regeringens opfattelse igen bør